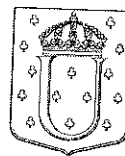

VÅRD- OCH OMSORGSFÖRVALTNINGEN
Handikappavdelningen
Jörgen Celander
0321-271 13
jorgen.celander@ulricehamn.se

ULRICEHAMNS
KOMMUN

Handikappolitiskt program för Ulricehamns kommun

ÄRENDET

Kommunfullmäktige har gett Vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att utforma ett handikappolitiskt program för Ulricehamns kommun.

BAKGRUND

Kommunfullmäktige gav 1999-10-21, § 97, Vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att upprätta ett förslag till handikappolitiskt program.

Det handikappolitiska programmet har därefter tagits fram av en arbetsgrupp bestående av representanter för handikapprådet i Ulricehamn som består av representanter från handikapprörelsen, politiker från vård- och omsorgsnämnden, kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden samt miljö- och byggnadsnämnden och tjänstemän från handikappavdelningen.

Under senare år har viktiga reformer och lagar, som berör livsvillkoren för människor med funktionshinder genomförts i Sverige. De blir styrande och vägledande för kommunens stöd till funktionshindrade. Bland de viktigaste återfinns:

- *Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) 1994*
Lagen är en rättighetslag och skall ses som ett komplement till Socialtjänstlagen (SoL) för de svårast funktionshindrade.

- *Lagen om assistansersättning (LASS)*
Lagen innebär att den som har stora behov av personlig assistans kan få statlig assistansersättning som bidrag till den insatsen.

- *Kommunaliseringen av omsorgen 1994*
Kommunen fick ett utökat ansvar för den grupp som tidigare tillhörde omsorgslagens personkrets, dvs personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom.

- *Psykiatrireformen 1995*

Innebär ett utökat ansvar för vård, service och boende för psykiskt funktionshindrade.

NATIONELLA STYRDOKUMENT

Programmet skall inte ses som en ersättning av gällande lagstiftning på området (som skollagen, socialtjänstlagen, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, hälso- och sjukvårdslagen, barnkonventionen, plan- och bygglagen m fl), utan en tolkning och precisering av kommunens ambitioner på handikappområdet.

INLEDNING

Ulricehamns kommun har ca 22 000 innevånare. En del har funktionshinder som gör det svårt att delta i samhällslivet. I vilken utsträckning funktionsnedsättningen blir ett handikapp bestäms av individens funktionsnedsättning och den miljö som individen ställs inför. Detta innebär att den omgivande miljön (fysiskt, socialt, psykologiskt *och existentiellt*) avgör om en person i en viss situation är handikappad eller ej. Detta kallas miljörelaterade handikappsbegrepp. Under ett flertal år har det gjorts mycket för att förbättra situationen för personer med olika former av funktionsnedsättning.

Att arbeta med handikappfrågor innebär att arbeta inom flera olika områden och utifrån många olika perspektiv. För att handikappfrågorna på ett självklart sätt skall ingå i all samhällsplanering krävs information och kunskap om vad funktionshinder är och vad det innebär för den enskilde.

Ulricehamn har ett kommunalt handikappråd som med sina kunskaper på området skall vara remissinstans och samrådsorgan för samtliga kommunala nämnder i dessa frågor.

Ulricehamns handikappolitiska program har kommit till för att med hjälp av FN:s standardregler belysa ett stort antal samhällsområden. Genom att sätta mål för hur vi skall vara och genom upprätta åtgärdsprogram för hur det skall uppnås hoppas vi kunna förbättra förutsättningarna för funktionshindrade i Ulricehamns kommun.

Målet är att minska de olägenheter och de handikapp som p g a funktionshinder uppstår, förstärks och bekräftas i miljön och av omgivningen. Målet med kommunens insatser är att underlätta de funktionshindrades situation.

SYFTE MED PROGRAMMET

Syftet med programmet är att forma en kommun där alla människor tillförsäkras jämlika levnadsvillkor och delaktighet. Programmet skall också bidra till att få en samsyn på handikappfrågor inom kommunen och att tydliggöra alla nämnders ansvar.

METOD

Kommunala handikapprådet har använts som referensgrupp för att få fram ett brett förankrat förslag till handikappolitiskt program. För att på ett konkret sätt kunna arbeta med att göra samhället tillgängligt för alla krävs en bred delaktighet från samtliga förvaltningar. Detta kräver en noggrann kartläggning av nuläget ur handikapperspektiv inom varje förvaltning.

Vidare har handikapprådet vid utarbetandet tittat på FN:s standardregler för att tillförsäkra människor med funktionshinder delaktighet och jämlikhet. I reglerna finns viktiga principer om ansvar, handling och samarbete. Områden pekas ut som är av avgörande betydelse för att nå full delaktighet och jämlikhet. Sverige har förbundit sig att följa dessa regler.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR DELAKTIGHET

Kommunen skall informera om tillgängliga tjänster och program. Informationen skall vara tillgänglig för alla. Kommunen skall ta initiativ till och stödja informationskampanjer som upplyser om att människor med funktionshinder har samma rättigheter och skyldigheter som andra.

Kommunen har ett ansvar för uppsökande verksamhet. Samverkan med landstinget och övriga myndigheter skall ske. Former för hur uppsökande verksamhet skall bedrivas skall finnas dokumenterat.

Respektive nämnd och förvaltningsledning avgör på vilket sätt och med vilken organisatorisk lösning de handikappolitiska aspekterna bäst kommer till uttryck och tillförs verksamheten. Förvaltningarna skall utse en kontaktperson för bevakning av handikappfrågor på den egna förvaltningen som även kan utgöra en länk till handikappörelsen och andra förvaltningar i handikappfrågor.

Respektive nämnds informationsmaterial skall kunna erbjudas på lätt svenska, kassett/punktskrift, stor stil, muntligt med hjälp av hörslinga samt på efterfrågat utländskt språk.

Informationsteknik

Den nya informationstekniken kommer att få en allt större betydelse för människors delaktighet i samhällsutvecklingen. Samtidigt som nya möjligheter öppnas finns även risker att den nya tekniken kan komma att stänga ute personer med kommunikationshinder. För stora grupper av funktionshindrade är det en strategisk viktig fråga att tidigt få tillgång till de nya möjligheterna.

Kommunen skall vid upphandling av datatjänster ställa sådana tekniska krav att de påverkar leverantörer att utveckla datorer, kringutrustning och program som gör tekniken tillgänglig för funktionshindrade.

Barn och ungdomar med funktionshinder skall få erfarenhet av datorer som pedagogiskt hjälpmedel. Erfarenheten av modern informationsteknik ger vana, metodik och självförtroende för delaktighet i samhälle, *utbildning*, arbete och sysselsättning.

Bostäder, offentliga byggnader och miljöer

Särskilda boendeformer för funktionshindrade, som t ex handikapplägenheter, gruppboendestäder eller särskilt anpassade bostäder skall tillgodoseas. Funktionshindrade skall ha rätt att välja boendeform. *Det bör eftersträvas att boendena även har en god yttre boendemiljö, t ex tillgång till grön- och naturområden.*

Personer som drabbas av svåra rörelsehinder, skall i största möjliga utsträckning få hjälp med anpassning av sin befintliga bostad.

Behovet av aktuell information om möjligheterna till bostadsanpassningsbidrag skall uppmärksammas.

Behovet av handikapparkeringsplatser och handikapptoiletter skall uppmärksammas. Kommunens egna lokaler skall vara tillgängliga för alla senast 2010.

Kommunen skall verka för ökad tillgänglighet till offentliga inrättningar och byggnader, *även i de fall då kommunen inte är fastighetsägare eller där det inte bedrivs kommunal verksamhet, men där verksamheten ändå är av allmänt intresse som t ex kyrkor, teatrar, biografier, lekplatser eller idrottsplatser. Kommunen vara särskilt aktiv när det gäller tillgänglighet till skolor och förskolor.*

Vid produktion och förvaltning av offentliga lokaler skall allergisäkerheten prioriteras och lokalerna förses med hörslina.

Kommunikationer

Kommunens innevånare skall med kollektiva färdmedel i största möjliga utsträckning kunna nå arbetsplatser, skolor, serviceinrättningar, fritidsanläggningar, *grönområden, naturområden, parker* m m.

Handikappanpassning av kollektivtrafikens fordon måste fortgå med målet att alla fordon på sikt skall vara handikappanpassade.

Gatumiljön måste anpassas så att tillgängligheten inte enbart gäller fordon utan även busshållplatser, till- och avfarter, avfasade trottoarkanter e t c.

Särskilt anpassade resformer, t ex färdtjänst och riksfärdtjänst skall vara ett komplement till de allmänna kommunikationerna.

Arbetslivets tillgänglighet och arbetshjälpmedel

Kommunen skall verka för att skapa förutsättningar för meningsfullt/ produktivt arbete såväl inom som utom kommunen.

Utbildning

Ungdomar och vuxna med funktionshinder skall ha lika möjligheter till utbildning på grundskole-, gymnasie- och vuxenutbildningsnivå.

Familjeliv och personlig integritet

Den som är funktionshindrad skall ges möjlighet att leva familjeliv *och i sina närståendes närhet*. För den som är beroende av personal skall rätten till personlig integritet beaktas.

Anhörigas situation skall särskilt uppmärksammas.

Kultur

Kommunen skall sträva efter att personer med funktionshinder kan delta i kulturlivet på samma villkor som andra.

Rekreation och idrott

Människor med funktionshinder skall ha samma möjligheter till rekreation och idrott som andra. Handikappföreningar skall ha tillgång till lokaler där de kan bedriva handikappidrott.

Personal och kompetens

Kommunen skall som arbetsgivare sträva efter att den personal som arbetar med funktionshindrade barn, ungdomar och vuxna har de kunskaper som krävs för ändamålet, kontinuerligt erhåller kompetensutveckling, fortbildning och handledning samt får kunskap om ny forskning och utveckling inom handikappområdet.

Policy och planering

De behov och intressen som människor med funktionshinder har skall ingå i allmänna utvecklingsplaner och inte särbehandlas. Handikapprådet skall engageras i beslutsprocesser som rör planer och program, eller som påverkar den ekonomiska eller sociala situationen för människor med funktionshinder.

Handikapporganisationer

Kommunen samarbetar övergripande med handikappföreningar genom det kommunala handikapprådet.

Bidrag till handikappföreningar utgår enligt regler som fastställs av kommunfullmäktige.

UPPFÖLJNING OCH REVIDERING

Handikappprogrammet sträcker sig från 2004 och skall revideras senast 2008.

Uppföljning av handikappprogrammet skall göras kontinuerligt av kommunala handikapprådet.

GENOMFÖRANDEPLAN

Kommunfullmäktige har det yttersta och övergripande ansvaret för att driva arbetet med att genomföra det handikappolitiska programmet.

I och med att kommunstyrelsen har bett vård- och omsorgsnämnden att närmare precisera genomförandeplanen har vård- och omsorgsnämnden ansett sig föranledda att lägga fram förslag till inriktningsmål för kommunens styrelser och nämnder för att på bästa sätt kunna genomföra intentionerna i det handikappolitiska programmet.

Handikappfrågorna skär genom hela den kommunala verksamheten och berör därmed samtliga nämnders ansvarsområden. Varje nämnd och styrelse har därför till uppgift att utifrån sina respektive ansvarsområden att med hänvisning till nedanstående inriktningsmål utforma ambitioner, delmål och åtgärdsplaner för att på så sätt konkretisera programmet.

Nämnderna och styrelserna skall utifrån det handikappolitiska programmet ta fram egna åtgärds- och handlingsprogram innehållande konkreta åtgärder, uppföljning och utvärdering. Varje nämnd och styrelse skall även göra en kartläggning för att identifiera de hinder som behöver undanröjas för att efterleva det handikappolitiska programmets innehåll och syfte.

Varje åtgärds- och handlingsprogram skall delges *vård- och omsorgsnämnden* och kommunala handikapprådet.

Vård- och omsorgsnämnden har ett särskilt ansvar att årligen följa upp nämndernas insatser.

Även i budgetarbetet och i sina årsredovisningar skall varje nämnd och styrelse årligen för kommunala handikapprådet och *vård- och omsorgsnämnden* redovisa vad de under budgetåret avser att genomföra och faktiskt har genomfört med hänvisning till det handikappolitiska programmet. Åtgärderna som de olika nämnderna och bolagen redovisar kommer att sammanställas av det kommunala handikapprådet och årligen presenteras som kommunens handikapplan.

FÖRSLAG TILL INRIKTNINGSMÅL

Kommunstyrelsens inriktningsmål

- Skapa förutsättningar så att människor med funktionshinder skall beredas möjlighet till sysselsättning inom kommunens verksamhetsområde
- När nya bostads-, arbetsplats- och serviceområden lokaliseras skall tillgängligheten för alla tillgodoses

Kulturutskottets inriktningsmål

- Se till alla kommuninnevånare får möjlighet till meningsfulla kulturaktiviteter

Serviceutskottets inriktningsmål

- Sträva efter att utforma gator, gång- och cykelvägar, P-platser och cykelställ, parker och trafikordningar på sådant sätt att personer med funktionshinder kan gå och färdas lika trafiksäkert som andra
- Utforma byggnader och lokaler så att dessa blir tillgängliga för alla kommuninnevånare
- Se till alla kommuninnevånare får möjlighet till meningsfulla fritidsaktiviteter

Barn- och utbildningsnämndens inriktningsmål

- Att verksamheten inom förskola, skola och gymnasium i kommunen bedrivs så att funktionshindrade barn, ungdomar och vuxna ej ställs utanför
- Att det finns förskolor, skolor och gymnasium utrustade för att ta emot barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder
- Anställdas och elevers förhållningssätt till varandra, skolans miljö, läromedel och hjälpmedel skall skapa jämlikhet, delaktighet och gemenskap

Miljö- och byggnämndens inriktningsmål

- Nämnden skall vid nyproduktion eller ändringar se till att bostäder, offentliga lokaler och arbetsplatser är tillgängliga för personer med funktionshinder
- Se till att hälsoskyddet tillgodoses för alla kommuninnevånare genom att förebygga och undanröja hälsorisker i miljön

Vård- och omsorgsnämndens inriktningsmål

- Nämnden skall enligt LSS erbjuda en god levnadsstandard till kommuninnevånarna
- Nämnden skall göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen, medverka i samhällsplanering och samarbeta med myndigheter, samhällsorgan, organisationer etc för goda miljöer

Varje nämnd och styrelse skall utifrån det handikappolitiska programmets intentioner lämna till kommunstyrelsen och kommunala handikapprådet ett åtgärds- och handlingsprogram som skall komplettera genomförandeplanen. Åtgärds- och handlingsprogrammen skall gälla perioden 2004-2008.

Ovanstående förslag till handikappolitiskt program är framtaget av Vård- och omsorgsförvaltningen tillsammans med Ulricchamns kommuns handikappråd.

Jörgen Celander
Avdelningschef

Magnus Andersson
Utvecklingsledare